

**Peter Donker verlaat
participatieraad**

PARTICIPATIE pagina 3

**Het succes van het
Agora-onderwijs**

EDUCATIE pagina 5

**Het Liemers Museum
heropent de deuren**

CULTUUR pagina 7

De historie van Herwen in de 20e eeuw

Ad Grob schrijft naslagwerk over zijn geboortedorp

Kim Kleijkers

HERWEN – Ad Grob heeft samen met Bertus en Wendy Wezendonk het boek 'Herwen in de 20e eeuw' gemaakt. Een boek over de historie van Herwen op het Gelders Eiland, bestaande uit vierhonderd pagina's met zo'n 500 foto's en andere illustraties.

"Sinds mijn jeugd verzamel ik ansichtkaarten en foto's van het Gelders Eiland. In 2019 hield ik een presentatie in Huize Aerd en Villa Copera over Herwen en het Gelders Eiland. Bertus kwam op het idee om hier een boek van te maken", begint Ad. "Op die manier blijft de geschiedenis voor het nageslacht behouden. Er komen zo'n vijftien onderwerpen in het boek voor. Het is vooral een fotoboek, maar er is ook de nodige toelichting", vult Bertus aan. "Het vertelt de historie van Herwen en diverse gebeurtenissen en omstandigheden van Herwenaren in de 20e eeuw."

Het was de bedoeling van Ad om er een kijkboek van te maken. "Er zijn al zoveel boeken met informatie. Dat is veel leeswerk. Ik wil een werk nalaten wat mooi, maar

Bertus en Ad met 'hun' boek: "Zo blijft de geschiedenis voor het nageslacht behouden" (Foto: Kim Kleijkers)

ook toegankelijk is." Het boek is na ruim een jaar tot stand gekomen. "We hebben er veel ingestopt. We wilden het boek voor

5 december uitgebracht hebben, zodat het ook als Sinterklaascadeau beschikbaar was", vertelt Bertus. In de coronaperiode was

het niet makkelijk, geven beide heren aan. "Het kost heel veel om een boek uit te brengen. Het is in kleur, er is papierschaarste, je betaalt voor het ontwerp en het is een kleine oplage", zegt Bertus. "Om de kosten te kunnen dekken,

heb ik mijn collectie van foto's uit Pannerden verkocht. Deze liggen nu in het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg", vertelt Ad. De eerste keer dat Ad het boek in handen kreeg, was erg bijzonder. Ad geeft aan dat hij meteen onder de indruk was. "Ik vind het boek erg mooi geworden. Dankzij Bertus en Studio Wezendonk heb ik dit kunnen doen", zegt hij. Er zijn al veel positieve reacties op het boek, die via de site en Buurtsuper Herac in Herwen is verkocht. Of er een tweede druk gaat komen, is nog onbekend, maar Ad vertelt dat de vraag groot is. "We hebben alle 250 exemplaren verkocht, vooral aan mensen uit de buurt. Op de website www.boekadgrob.nl kunnen mensen een eventuele herdruk reserveren."

Ad geeft aan in de toekomst geen andere boeken meer te zullen maken. "Er is nog zoveel informatie en er zijn nog zoveel foto's en illustraties, maar hier een boek van maken is erg veel werk. Vanwege mijn gezondheid kan ik dat niet meer, maar ik ben blij met het boek dat is gemaakt. Het is mijn nalatenschap voor het nageslacht. Wat voor ons bijzonder is, is dat het boek in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag komt. "Dit stukje geschiedenis zal nu bewaard blijven", sluit Bertus af.

In januari gaat de Lotgenotenkring opnieuw van start

Van de redactie

WESTERVOORT – De afgelopen periode hebben Ronald Kersten, wandelbegeleider voor nabestaanden en Judith Nijland met haar praktijk Rondom Overlijden lotgenoten ontvangen tijdens de lotgenoten kring.

Tijdens deze bijeenkomsten vonden lotgenoten elkaar in hun verhaal en hun gemis van hun dierbaren. In januari start weer een nieuwe lotgenotenkring. Maandelijks in drie achtereenvolgende bijeenkomsten. De bijeenkomsten vinden plaats in Westervoort. Tij-

dens de lotgenotenkring vinden nabestaanden elkaar in hun eigen unieke rouwverving, er is aandacht, erkenning en wederzijds respect. Er zal wat verteld worden over het rouwen en wat voor invloed het kan hebben op de nabestaande, zijn/haar ervaring met het verlies en verdriet wat gevoeld wordt. Maar ook de invloed en gevolgen dat het heeft op alle betrokkenen erom heen. Vooral is er ruimte voor ieders verhaal, het contact en de herkenning in elkaars ervaringen. De bijeenkomsten zullen gehouden worden op de tweede woensdagavond van de maand in De Herberg in Westervoort. Wie geïnteresseerd is en recent afscheid heeft moeten

nemen van een geliefde, is van harte welkom om bij Ronald en Judith deel te nemen aan de lotgenotenkring. Voor meer informatie: www.praktijk-op-eigen-kracht.nl, www.rondom-overlijden.nl. Via de mail: lotgenotenkring@gmail.com

ATAMA
SOLAR ENERGY

Webinar
Donderdag 9 december 19:00 uur
meld u nu aan via de website

Zonnepanelen | Laadpalen | Accu's
Service en onderhoud | Financiering

088 - 297 34 00 | www.atama.nl
Nijverheidsweg 35 | 6662 NG Elst

Drie Willem Ruisen gezocht!

Kwizz-master, iets voor jou?

Het na de recente lockdown reanimeren van de Sam's Pubs Quiz was direct een succes. Vijfenzeventig deelnemers meldden zich en hadden een geweldige avond. De formule is simpel, de vragen niet altijd!

In teamverband doe je mee in de bekende gezellige pubsfeer! Een maandelijks terugkerend spervuur van vragen. Dat was in oktober en dat was dan ook meteen weer de laatste keer. Covid was weer eens spelbreker! Maar er komen zeker ook andere tijden en dan pakken we die draad snel weer op. Houd onze website voor deze quiz in de gaten. Zodra het weer kan plannen we hem in.

Dat geldt dan ook voor onze Culzz-Kwizz in de Schutterszaal. Ook daar elke maand een tsunami aan vragen op het niveau van Twee voor Twaalf. Ook hier in teamverband, van zes personen, proberen het antwoord, vaak liggend op het puntje van de tong, op papier te krijgen. We waren, en zijn, van plan deze quiz ook weer op te starten. Het reanimeren vergt hier echter iets meer inspanning.

Houd er de moed maar in!

'En van je hela hola, houd er de moed maar in', zongen we vroeger, maar is nu ook meer dan wenselijk. Het zal je gebeuren. Je bent vrijwilliger van het Charles-Dickens-Bouwteam in het Horsterpark. In weer en wind, want het zijn niet de lekkerste maanden om buiten te werken, wordt er geschroefd, gesjouwd en opgebouwd. Gepensioneerde gepensioneerde mannen leggen honderden vierkante meters vlonder, plaatsen de veertig bouwwerken, leggen de verlichting aan. Ondertussen zijn de vrouwen van het naaiteam (traditionele arbeidsdeling, maar wat kan dat schelen!) in de weer met honderden meters jute (wat hebben ze nu weer verzonnen om de aankleding nog mooier te maken?). Dan komt het bericht: 9 tot 11 december gaat het niet worden. Ze beslissen er een Winter-Dickens-Fair van te maken. Maar als dat straks ook niet kan....? Dan... van je hela hola....'Breken we de boel met liefde af', zei Willem. Wat een prachtvolk hebben we toch!

CHRIS VAN DE VEN

We hadden voor deze quiz al een team van vragenbedenkers geformeerd. Die worden binnenkort weer wakker gekust! Dat komt wel goed.

Het 'organiseren' van de avond, dat wil zeggen het stellen van de vragen, het ophalen van de deelnemersgelden, het controleren van de antwoorden na elke ronde, deden Evert, Anne, Chris en Colette. Nu willen zij, na vele jaren van trouwe dienst, weer zelf deelnemen aan de quiz. Dat snap ik heel goed en dank ze hartelijk voor de vele avonden die perfect verliepen.

We zoeken nu drie of vier mensen die het leuk lijkt om de honneurs waar te gaan nemen.

U hoeft geen Willem Ruis-achtige kwaliteiten te bezitten, misschien zelfs beter van niet. Een beetje van Astrid Joosten weghebben is voldoende. Iemand stelt de vragen. Anderen hebben de € 2,50 die de deelnemers inleggen geteld en zorgen ervoor dat die weer worden uitgekeerd aan de top drie winnaars van de avond. Ook de bitterballen rondbrengen, het hoogtepunt van de avond, behoort tot de taken.

Kortom alles wat nodig is om de Kwizz soepel te laten verlopen. De tafels en stoelen worden overdag al door ons personeel met een verstandelijke beperking klaargezet, zij doen dat keurig!

Dus het is geen sjouwen en sleuren en ook het opruimen behoort niet tot de taak. Heb je belangstelling om dit edele werk te doen? Laat het me weten via info@deogtent.nl. Je staat dan te boek in een lange traditie van bijna twintig jaar.

Op de foto hierboven de Culzz-Kwizz met Peter Schampers als kwizz-leider in het oude CCOG. Waar nu in de Lidl o.a. de kazen liggen, werd vroeger gekwizzed! Op de onderste foto het winnend team Flauwe Cull uit 2017.

Wil je meedoen aan de Culzz-Kwizz, houd dan ook hiervoor onze website in de gaten!

En bedenk dat over twintig jaar een vraag zou kunnen zijn: Hoe heette eind 2021 de mutatie op het coronavirus, het begint met een O? Dan ligt het antwoord waarschijnlijk even het op het puntje van uw tong. U zet Omicron op het antwoordformulier en vloekt er nog een keer stevig bij.

Want wat was het klote, dat weet u dan vast nog wel!

De Liemers Lucht

Meneer en mevrouw Van der Voet uit Duiven maken met hun hondje Jelle nog graag een wandelingetje 'bij 'De Nieuweling'
(Foto: Joke Burink)

Peter Donker verlaat participatieraad: 'Gun mensen wat vrijheid en mogelijkheden'

Kyra Sannes

ZEVENAAR – Na twee termijnen van vier jaar treedt Peter Donker af als voorzitter van de participatieraad in Zevenaar, afgekort PRZ. Deze raad geeft de gemeente onafhankelijk advies bij beleid dat over het sociaal domein gaat.

"De participatieraad is in 2014 begonnen, toen gebaseerd op de participatiewet", begint Donker met vertellen. "Inmiddels is het veel breder geworden. We hebben het onder andere over de WMO, Wet Maatschappelijke Ondersteuning."

De PRZ heeft verschillende doelen. Zo willen de leden de zelfredzaamheid van burgers vergroten en proberen ze het beleid van de gemeente via adviezen te verbeteren. "Het gaat erom dat je de dingen goed regelt, dat je mensen wat vrijheid en mogelijkheden kunt", legt Donker uit. "Als participatieraad beoordelen we het beleid en praten we erover met ambtenaren. Uiteindelijk kijken we of het beleid ook echt werkt." Donker is in die acht jaar altijd erg blij geweest met zijn collega's. Zij zijn allemaal onafhankelijk, maar staan op hun eigen manier midden in de samenleving. "We hebben gezocht naar verschillen in afkomst, houding, gedrag en interesses. Dat heeft heel goed uitgepakt. Als voorzitter zorg ik dat iedereen de ruimte

"We hebben al een aantal vervangers op het oog" (Foto: Kyra Sannes)

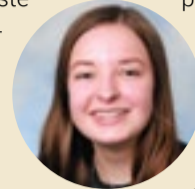
krijgt om te zeggen wat hij wil, maar dat is altijd mijn makkelijkste taak geweest. De groep werkt perfect", vertelt hij trots. Helaas wordt er niet altijd iets met hun advies gedaan. Er is bijvoorbeeld te weinig geld, of het advies blijft bij een wisseling van de wacht in de la blijft liggen. "Daar moet je tegen kunnen, het is een leermoment. We proberen er gewoon het maximale uit te halen." Zo is Donker erg blij met het Pannerdense 'Welkomhuis'. Dat dient als een vervanging voor het wegbezuinigde inloophuis voor mensen die psychische problemen hebben. "Het Welkomhuis is een initiatief van een groep vrijwilligers, de participatieraad ondersteunt dit graag. De maatschappij kan niet zonder deze initiatieven!"

Na acht jaar vindt Donker het wel tijd dat hij de PRZ verlaat. "Ik zal

het wel een beetje missen. Het was fantastisch om onderwerpen voor je te krijgen die verder niemand gelezen had. Super interessant om te kijken hoe dat soort dingen in de diepte werken", vertelt hij gepassioneerd. "Soms krijg je iets voor je waar je nog niet zoveel over weet. Dan wordt de wereld een stukje groter." Tegelijk met Peter Donker gaan nog vier anderen weg. Voor ieder lid wordt een vervanger gezocht. "We hebben al een aantal vervangers op het oog. Drie hebben er al toestemming." Wie Donker als voorzitter gaat opvolgen is nog niet bekend, maar hij vertrouwt erop dat de PRZ in goede handen achterblijft. "Als de raad zich goed weet te informeren bij de samenleving en vroegtijdig met ambtenaren over het beleid blijft praten, ben ik ervan overtuigd dat je echt een verschil kan maken."

Redacteur van dienst

Beste lezer, we zitten nu een week in december. Sinterklaas is inmiddels weer vertrokken uit het land. Dat betekent dat we ons klaar kunnen maken voor Kerst. Op mijn universiteitscampus in Nijmegen hangen de eerste sfeerlampjes aan de gebouwen. Binnenkort ga ik met mijn gezin thuis de kerstboom opzetten en aankleden en een dezer dagen zullen de eerste Kerst-klassiekers weer op de radiostations te beluisteren zijn, als u ze niet al heeft gehoord. Bij deze maand hoort ook de winter. Afgelopen week dwarrelden de eerste vlokjes sneeuw op de Liemers neer. Het bleef niet lang liggen, maar het was een goed begin en tevens een goede voorbode voor meer witte pret.

het station mensen bellen en in de trein zie ik andere studenten, werkend aan hun opdrachten: iedereen is druk in de weer met dingen in hun eigen bubbeltje. Laten we deze Kerst dus vooral rust pakken en met elkaar zijn. Want ondanks de maatregelen moeten we er met zijn allen toch wat van maken en de tijd nemen voor elkaar, juist nu. Dat is de boodschap die ik vandaag als lid van de redactie aan jullie lezers meegeef.

Verder wil ik jullie vragen om weer van onze krant te genieten. Ook deze editie bevat leuke en interessante foto's en artikelen. Zo kun je een stuk lezen over het succes van het Agora-onderwijs, geschreven door Hannah of lees over Ad Grob, die een boek heeft geschreven over zijn dorp Aerd. Kim ging bij hem op bezoek. Veel leesplezier!

Vera Altena

Als ik deze koude dagen met de trein naar huis ga vanaf Nijmegen, meestal rond de spits, zie ik warme mutsen, wollen sjaals en dikke handschoenen. Ik hoor op

'Belangrijk om lokaal te werken'

Kyra Sannes

Voor de rubriek De Liemers Werkt bezoeken we regelmatig een ondernemer of medewerker van een Liemers bedrijf.

Naam?

"Eef Bootink, ik woon in Spijk. Mijn winkel W.B.S Rijnwaarden is te vinden in Lobith."

Bedrijf?

"Ruim negentien jaar geleden heb ik een reparatiebedrijf overgenomen van mijn werkgever. Ik wilde graag zelf de koers bepalen. Later is vanuit het reparatiebedrijf de winkel in Lobith ontstaan, nu bijna vijftien jaar geleden. Bij W.B.S Rijnwaarden verkopen we vooral witgoed en verzorgen we ook het onderhoud."

Vrije tijd?

"Ik houd me graag bezig met het besturen van stichtingen of verenigingen. Denk aan MKB Zevenaar

en TIC Tolkamer, maar ook IJsvvereniging Rijnwaarden of de Liemerse Uitdaging. Ik zet me graag in voor de regio."

De Liemers?

"Deze regio is mijn geboorteplaats en ik woon er al mijn hele leven. Het mooie van de Liemers is dat de inwoners sterk verbonden zijn met elkaar. Ik heb veel persoonlijk contact met mensen én verenigingen."

Mooiste plekje?

"Dat zijn er twee: de kade in Tolkamer en de Uiterwaarden van het Gelders eiland. Beide plekken hebben een prachtig uitzicht."

Lokaal?

"Ik vind het zeer belangrijk om lokaal samen te werken. Vandaar dat het MKB Zevenaar de actie 'Koop Lokaal' heeft opgericht. Dan worden niet alleen detailhandels en ondernemers gesteund, maar ook de voetbal- of hockeyclub die gesponsord wordt door al die winkels. We worden er met zijn allen beter van."

"Ik houd me graag bezig met het besturen van stichtingen of verenigingen" (Foto: Kyra Sannes)

Colofon

De Liemers Helemaal Goed Courant is een initiatief van Hope XXL en De Liemers Helemaal Goed en wordt gemaakt door leerlingen van het Candea College in Duiven en het Liemers College in Zevenaar.

Uitgever:
Uitgeverij Starterspers B.V.

De krant verschijnt tweewekelijks huis-aan-huis als bijlage in de Zevenaar Post, Duiven Post en Westervoort Post

Redactie: Floor Koers, Ted Prost, Stijn Kuster, Kim Kleijkers, Linda Ruijs, Suva Boersma, Hannah Redlich, Vera Altena, Kyra Sannes, Dena van Dijk, Dirk van Hummel en Floor Dekkers.

Begeleiding:
Koen Jansen (Liemers College), Michiel Kuipers (Candea College), Susan Wiendels (redacteur), Joke Burink (redacteur), Sjoerd Geurts (coördinerend hoofdredacteur).
Redactie: redactie@deliemershelemaalgoodcourant.nl

Omwenteling

De talkshows staan weer bol van het onderwerp Corona. Je slaat de krant open en het gaat erover en je luistert naar de radio en ook hier gaat het over corona, corona en nog eens corona. Het maakt niet meer uit wie er in een talkshow zit of een radiogast is. Iedereen heeft er wel een mening over. Deskundig of niet. Het probleem dat dreigt te ontstaan is dat we ons allemaal in een depressie praten en niet meer oog hebben voor andere zaken. Ja, er is een probleem en ja, de zorgsector is zwaar overbelast. Het is belangrijk om de zorgmedewerkers te helpen door ons aan de basisregels te houden. Dat zijn op zich niet hele ingewikkelde. Maar het leven staat niet stil. Behalve de theatervoorstellingen kunnen bij ons gelukkig de meeste activiteiten doorgaan. Ik heb wel te doen met de voorstellingen die gepland stonden door

Column, Bert Frölich, de Verbinder

muziekverenigingen, koren en de komende Kerstconcerten. Er is lang voor gerepeteerd en nu kan voor velen de eindpresentatie niet doorgaan. Dat is zuur. Wel is inmiddels duidelijk is dat er een lange termijn plan moet komen. Misschien moeten we het seizoen wel anders gaan indelen. Het culturele en theaterseizoen laten beginnen in april en eindigen in september. Dan kunnen we de winterperiode gebruiken voor kleinere activiteiten en de tijd nemen voor het maken van nieuwe voorstellingen en plannen. Klink misschien radicaal, maar ik geloof dat we zo langzamerhand op het punt komen dat we ons leven op een andere manier moeten inrichten. Na een jaar of twee zijn we daar dan volledig aan gewend. Want hoe snel zijn zaken normaal geworden die twee jaar geleden nog voor onmogelijk werden gehouden?

Bert Frölich, de Verbinder (foto: Bas van Spankeren)

Liemers Poëzie

MET DE TREIN

*De lijnen lopen kriskras door elkaar
Als een slang die kronkelt langs het raam
Sijpelend, stromend, glijdend langs de trein
Reist regen zonder kaartje – en zonder naam
Gedachten lopen kriskras door elkaar
Kijk hoe ik word gespiegeld in het raam
Nadenkend, dromend, zittend in de trein
Ik heb een kaartje – en ook op naam
De lijnen lopen niet meer door elkaar
Als ik Westervoort eenmaal passeer
De regen verdwijnt, verlaat de trein
Hallo mijn Liemers: ik ben er weer!*

Kyra Sannes

SAMEN WERKEN AAN EIGEN WIJSHEID

Meester en klusopa 'We horen er hier echt bij'

Meester Jan en klusopa Henk op IKC De Tamboerijn?

Jan Verlengen (65): "Klinkt goed hè. Ik ben hier al 12 jaar conciërge. Ik ben er 's morgens om kwart voor zes, zet alle ramen open om te ventileren en doe klusjes. Van koffie rondbrengen tot boodschappen. Noem maar op."

Henk Kemperman (75): "Mijn noemen ze klusopa Henk. Ik zorg voor het onderhoud, maak en repareer wat er kapot gaat en heb een jaar of tien geleden de school opgeknapt."

Hoe leuk is het werken hier?

Jan: "Het is leuk om samen op te trekken en we horen er hier ook echt bij. Ook bij teamuitjes. De dankbaarheid van de leerkrachten en leerlingen is groot."

Henk: "Vooraf dat contact met de kinderen is gezellig. Als er eentje wordt uitgestuurd, ga ik er soms even bijzitten en een paar keer per week moeten we ballen van het dak halen, haha."

Jan: "Als we ze in de stad tegenkomen, roepen ze altijd onze naam."

Samen klikt het ook?

Henk: "Jazeker, we doen ook veel samen..."

Jan: "Zoals schilderwerk. Henk is daar geen liefhebber van, maar helpt zo goed mogelijk..."

LIEMERSNOVUM
PRIMAIR ONDERWIJS

Column

De grote overstap

Al jaren volg ik vanaf de zijlijn hoe ouders zich samen met hun beginnende pubers voorbereiden op de grote overstap: die van de basisschool naar het voortgezet onderwijs. Eerst in de rol van leerkracht van groep 8, daarna als directeur en nu voor het eerst ook als ouder. Ik moet zeggen dat deze laatste rol toch een nieuw licht werpt op deze fase. Waar ik als leerkracht en directeur altijd predikte dat ouders en kinderen vooral sfeer moesten gaan proeven en bekijken wat het beste bij hen en hun kind paste, hanteerde onze zoon een heel ander criterium om tot zijn keuze te komen. "Waar gaan mijn vrienden heen en welke school is het kortste fietsen?", is wat hij zich vooral afvroeg. Na een 'pedagogisch' gesprek over eigen keuzes maken en het belang van een school waar je je vooral prettig voelt, is hij toch tot een weloverwogen keuze gekomen. En laten we het er maar op houden dat het toevallig de school is waar zijn vrienden heen gaan en laat die nou ook nog het dichtste bij zijn.

Jos Boonman
Bestuurder LiemersNovum

Spelen op een groen plein

De lunch was heerlijk. Maar nu willen de kleuters van 't Scathe in Pannerden toch echt naar buiten. Om te spelen op hun nieuwe en groene speelplein. Een voor één leveren ze hun beker in, doen ze hun jas aan waarna ze rennend door de deur verdwijnen. Naar hun eigen 'speelparadijs'.

Juf Daniëlle Aarntzen ziet het tevrede gebeuren. Ze helpt de laatste kinderen in de klas nog even met het opruimen van de lunchspullen. Ze draait de dop op een drinkbeker en haalt de mouwen uit

een jas. Om zich daarna bij de kinderen te vervoe-gen. Ondertussen vertelt ze het verhaal van het nieuwe speelplein.

"Eigenlijk begon dat al drie jaar geleden. Het Kleuterspeelplein is achter de school te vinden. Het was een grote vlakke met vooral tegels en struiken, die als haag gebruikt werden. Daniëlle: "Het leek ons als leerkrachten van de kleuterbouw een leuk idee om daar wat aan te doen. Om het spelen voor de kinderen uitdagender te maken. Bij de Provincie Gelderland vroegen we subsidie aan om ons schoolplein 'groener' te maken. Dat bleek niet eenvoudig omdat je veel formulieren moet invullen. Met hulp van Janneke Reijmer van Reijmer Groenvoorziening lukte het om de aanvraag in te dienen. En die werd ook nog eens gehonoreerd. We mochten aan de slag."

Terwijl Daniëlle haar verhaal doet, vliegen de kinderen alle kanten op. Ze rennen door het houten doolhof, koken in de modderkeuken met echte pannen, zitten op een minitractor of fiets en genieten op de trimbaan. Alleen de waterbak is deze wat frisse, maar wel zonnige herfstmorgen wat minder in trek. "Die doet het in de zomer weer heel goed."

Reijmer Groenvoorziening legde het groene speelplein aan. De eerste schooldag was alles klaar om in gebruik genomen te worden. "Het leuke is dat de kinderen op dit plein veel meer uitdaging vinden in het spelen. Ze spelen nu ook anders. Van verstoppertje tot het zoeken van bestjes. Want die vind je hier wel. Daarnaast is er een stukje grond dat we samen steeds opnieuw kunnen beplanten. Hoe leuk en uitdagend wil je het hebben. De bloembollen gaan er binnenkort in. En verder is een deel zo ingericht dat we er ook buitenles kunnen geven. We zijn er erg blij mee."

Koken in de modderkeuken.
Foto: Sjoerd Geurts

LIEMERSNOVUM
Voltastraat 21
6902 PT Zevenaar
info@liemersnovum.nl
0316 - 226514

De toekomst van het onderwijs: Agora

‘Je kunt op je eigen manier en tempo werken’

Hannah Redlich

ZEVENAAR – Hoe zou het zijn om op een school te zitten zonder huiswerk, toetsen en zelfs vakken? Op de Agora-afdeling van het Liemers College in Zevenaar krijgen leerlingen de vrijheid en ruimte om zelf te kiezen wat ze willen doen en leren. Wat je ook wilt leren, het mag en niks is te gek! Of wil je een dag meelopen op de universiteit? Of zelfs een onderzoek doen in het buitenland? Regel het en het mag!

Het Agora-onderwijs bestaat inmiddels vijf jaar en is een vrij lerende school met diverse leermethoden: je leert door middel van projecten en op je eigen tempo. Op dit moment telt het Agora-onderwijs in Zevenaar circa honderd leerlingen en hebben de eerste Agora-leerlingen het afgelopen schooljaar hun examens succesvol afgerond. Veel leerlingen komen op het Agora hoger uit dan het niveau dat ze in eerste instantie deden. Door de toename van leerlingen is Agora dit schooljaar verhuisd van locatie Zonnegge naar Heerenmäten. De afdeling is zo ingedeeld dat iedereen een eigen werkplek heeft. Het grootste verschil tussen het Agora en een reguliere school is toch wel dat er geen lessen zijn. De leerlingen mogen zelf kiezen wat ze willen leren en hoe ze dit aanpakken. Af en toe zijn er masterclasses en de school geeft ook toegang tot het volgen van Q-highschool – dit zijn buitenschoolse lessen die leerlingen kunnen volgen, mocht daar behoefte aan zijn. Zoals Spaans, filosofie, wiskunde D, Cambridge Engels, techniek of street art.

Challenges

“Eén van de redenen dat ik voor dit onderwijs heb gekozen is dat ik niet de hele dag naar een leraar hoef te luisteren en alles snel, snel, snel moet leren” zegt Jill Pranger, die op dit moment in het derde leerjaar zit. “De leer methode met de challenges is enorm fijn. Leerlingen worden uitgedaagd om zelfstandig te werk te gaan. Agora geeft je een leuke leerervaring en je kunt op je eigen manier en

Zoë en Hannah voelen zich helemaal thuis in het Agora-onderwijs

tempo werken. Daarbij krijg je natuurlijk wel begeleiding van je coach, ook wel mentor.”

Diploma

Toch blijft de allergrootste vraag van voornamelijk ouders toch wel hoe het mogelijk is om op deze manier je diploma te halen. De kinderen kiezen zelf de vakken uit die ze willen leren en hebben daarom meer tijd om zich erop te focussen in plaats van ook de vakken te leren die ze uiteindelijk weer laten vallen tijdens het kiezen van hun vakkenpakket. Er wordt rekening gehouden met de vervolgopleiding(en) die de leerling later volgen en daar wordt ook de leerstof op aangepast. Welke dingen komen er voor in het examen en welke dingen zijn – bij-wijze-van-spreken – niet nodig? Door deze ‘overbodige’ zaken buitenwege te laten, is er voor de leerlingen

meer tijd en rust om zich te richten op de inhoudelijke stof van de examens. Hierdoor is het dus alsnog mogelijk om je diploma te behalen. Sterker nog, het is zelfs mogelijk om bijvoorbeeld een havo-diploma te halen met een deelcertificaat aardrijkskunde op VWO-niveau.

Brug naar bovenbouw

Een andere veel gestelde vraag is hoe het met niveaus zit. In de onderbouw zijn er geen lessen, evenals niveaus. De leerlingen maken hun projecten op een bepaald richtniveau, voor de mavorichtlijnen dus wat simpeler en voor vwo wat uitdagender. Ze worden beoordeeld door één van de coaches en in het laatste jaar van de onderbouw wordt er besproken op welk niveau de eindexamens zullen zijn. Er zijn verschillende leerdoelkaarten waarmee de leerlingen zichzelf kunnen uitdagen en kunnen kijken welk niveau ze aankunnen. Tegen het einde van de onderbouw wordt er samen met de coach het plan van aanpak voor de bovenbouw besproken. Dit traject wordt ook wel de brug naar de bovenbouw genoemd en hier worden zeven technieken doorgenomen en geoefend die terugkomen in de bovenbouw. De technieken zijn handige tools die van pas komen in het schoolleven, zoals: plannen, aantekeningen maken tijdens een uitlegvideo, aantekeningen maken tijdens een les, samenvatten, hoofdzaken en bijzaken onderscheiden, (huiswerk) leren (en maken) en vrije opdrachten. Naar aanleiding van het brug naar de bovenbouw traject en de terugblik naar de challenges, wordt er een definitief niveau en een vakkenpakket samengesteld.

Wat Agora-leerlingen fijn vinden aan dit uitgebreide traject is dat er goed wordt gekeken naar de kwaliteiten die een leerling heeft en dat er grondig wordt gekeken naar alle opties voor later, zoals een vervolgopleiding en een beroep.

Discipline

Pleun de Vries koos bewust voor dit nieuwe onderwijs en studeerde dit jaar af. “Ik zat hier vanaf het tweede leerjaar. Ik heb de overstap gemaakt omdat je op het Agora meer vrijheid krijgt en omdat je geen vakken en toetsen hebt. Je mag kiezen wat je mag doen. Dat betekent niet dat je languit kunt luieren, je moet zelf het initiatief nemen. Het is belangrijk om hulp te vragen. Op het Agora komt het vooral aan op plannen en ook veel discipline, en daar kunnen de coaches, maar ook de vakdocenten je bij helpen.” Ze werkte ontspannen naar het examen toe. “We volgden examentraining en oefeningen van examensites en oefenexamens en dan kom je er wel.” Over de valkuilen van Agora-onderwijs: “Het is lastig omdat je meer vrijheid krijgt en kijk of het wat voor je is, het verschilt echt per persoon. In het begin twijfelde ik heel erg, omdat ik bang was dat ik het niet zou halen qua examens, maar ik heb nooit gedacht dat ik terug wilde naar het reguliere onderwijs, omdat je daar elke dag informatie over je heen krijgt wat je dan maar moet verwerken en er veel extra werk bij moet maken. Als je op tijd aan de beltrekt en goed voor je blijft houden wat je wilt, is het goed. De coaches springen pas in als jij daar om vraagt en zolang jij dus je mond houdt en niks doet, ga je kopje onder. Wel nemen de angsten voor de examens nemen af. De vakdocenten zorgen er, zodra je in de bovenbouw zit, wel voor dat je alles leert wat je moet weten voor je examens. Vanaf dan komt er pas huiswerk bij kijken. Gelukkig biedt het flexibele schoolrooster genoeg mogelijkheden en is er tijd om het huiswerk tijdens de schooluren te maken.”

Leerlingen worden uitgedaagd om zelfstandig te werk te gaan

MDT NIEUWS

MDT staat voor Maatschappelijke Diensttijd. Periodiek informeren wij u over hoe in De Liemers jongeren in 80 uur hun eigen talenten ontdekken en tegelijkertijd iets doen voor een ander.

Hoe gaat het er mee, MDT?

• Staatssecretaris Paul Blokkhuis van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) tijdens het MDT-festival

Maatschappelijke Diensttijd (MDT) is circa twee jaar geleden gestart. Met grote ambitie zet het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) zich in om de miljoenen subsidie ter beschikking te stellen aan nationale initiatieven ten behoeve van de welgesteldheid van ons land. Door jongeren in contact te brengen met vrijwilligerswerk, bouwen wij volgens VWS bottom-up aan een betere toekomst voor Nederland. Maar is dit ook zo? HOPE XXL is met "Jong Geleerd is Jong Gedaan" erg tevreden over de voortgang van haar project, maar hoe is het nationaal gesteld met het verdere verloop van het MDT?

Een stip aan de horizon

Maart 2020 is het MDT landelijk van start gegaan, met de hoop jongeren meer te betrekken bij de maatschappij. Na een bondige periode van experimenten wordt het MDT momenteel uitgevoerd door maar liefst 30.000 jongeren en 2.700 organisaties. Met een dergelijk draagvlak is het belangrijk de neuzen dezelfde kant op te hebben, want de doelstellingen van het VWS zijn ambitieus. Voorafgaand aan het uitrollen van de MDT-projecten, werd door het ministerie een drietal stippen aan de horizon gezet om de vruchten van de subsidieverlening te kunnen meten. Allereerst is het van belang dat de deelnemende jongeren

zich bezighouden met activiteiten ten behoeve van een ander of de samenleving als geheel. Als tweede punt moet het vrijwilligerswerk bijdragen tot talentontwikkeling van de jongeren. Nieuwe contacten met opdrachtgevers, andere jongeren en verschillende maatschappelijke doelgroepen, zouden ten goede moeten komen aan hun vaardigheden. Zo zouden ze zich moeten ontplooiën op het gebied van sociale contacten en vindbaarheid. Ten slotte, als derde doelstelling, wordt het belangrijk geacht dat jongeren zoveel mogelijk gebruik blijven maken van de eerdergenoemde contacten en blijven leren van de mensen die zij in hun MDT hebben leren kennen. Samenvattend hoopt VWS met MDT de welwillendheid, talentontwikkeling en het netwerk van deelnemende jongeren te stimuleren zodat zij hier de rest van hun leven baat bij hebben.

Resultaten en revisie

Uit het laatste onderzoek blijkt dat de resultaten er mogen wezen: ondanks de coronacrisis is in september 2021 de 28.400e deelnemer gestart met het MDT. Bijna twintig procent van alle deelnemende jongeren geeft aan door MDT geïnspireerd te zijn om nog meer vrijwilligerswerk te gaan doen tijdens hun verdere leven. Bovendien geeft 71% van diezelfde deelnemende jongeren aan dat het MDT voor hen

een leerzame ervaring is geweest op de vraag of het MDT geslaagd was in de beoogde focus op talentontwikkeling. Ook voor jongeren, die voor aanvang van het MDT nog zoekende waren naar inspiratie voor een vervolgopleiding of een carrière, is deelname aan het project van waarde geweest; ongeveer de helft van de jongeren geeft aan nieuwe inzichten te hebben opgedaan over wat hen ligt en wat ze écht leuk vinden om te doen. Op het gebied van netwerkvergroting binnen de lokale samenleving, kan

gesteld worden dat MDT ten goede komt aan de samenwerking met én tussen regionale partners; zo'n 2750 gastorganisaties zijn direct betrokken geraakt bij MDT. Hoewel bovengenoemde resultaten de verwachtingen en grenswaarden van het ministerie van VWS overstijgen, betekent dat niet dat het project op zijn lauweren kan rusten. Het MDT laat in zijn prille levensduur ook nog wat te wensen over; hoewel de baten van vrijwilligerswerk en talentontwikkeling zich zichtbaar maken, betekent dat niet dat de kwaliteit en omvang van het project niet verbeterd kan worden. Waarbij vooralsnog de focus ligt op de jongeren die wél de mogelijkheid hebben gekregen om deel te nemen aan het MDT, is dit project – hoewel nationaal gedragen – nog niet overal in Nederland beschikbaar. Door te trachten meer jongeren de kans te geven deel te nemen aan een MDT-traject, kunnen de opbrengsten van het MDT aanzienlijk worden vergroot. Onder de deelnemende jongeren is het MDT wellicht een succes, maar vooralsnog zijn op landelijke schaal nog te weinig jongeren in contact gekomen met het project.

Momenteel evalueren onze volkswagenwoordigers de resultaten van het MDT en wordt gekeken of en hoe MDT een voortgang krijgt na de formatie van het nieuwe kabinet.

Joris Voorhoeve

Professor Joris Voorhoeve volgde in 1986 Ed Nijpels op als fractieleider van de VVD en bleef dat tot april 1990. Van augustus 1994 tot augustus 1998 was hij minister van Defensie. Voorhoeve kreeg als verantwoordelijk minister voor Dutchbat met de massamoord van Srebrenica te maken. We gaan met Joris Voorhoeve in gesprek over geluk en naastenliefde en over arm en gelukkig of rijk en ongelukkig zijn. We hebben het over de vraag in hoeverre we de klimaatproblemen nog kunnen keren. Hij deelt zijn ideeën over vraagstukken op het gebied van energie, economie en klimaat. Ook inkomensongelijkheid en de voordelen van het betalen van belastingen komen aan bod.

Patrick Kicken

Patrick Kicken begon zijn radio carrière als DJ in december 1989. Tot 2016 was hij onder andere te horen op 3FM en Radio Veronica met programma's als De Havermoutshow, Nachtwacht, Kicken voor je kiezen, Kicken wordt wakker en Kicken's volle vrijdagshow. Momenteel host Patrick drie verschillende podcasts en wordt gezien als podcastpionier en de podcastkoning van Nederland. We hebben het in de aflevering over het gevaar om geluk uit externe factoren te halen en over waarom iemand anders jou niet gelukkiger kan maken. In de uitzending legt Patrick zo duidelijk mogelijk uit wat non-dualiteit is. We praten over het ego en over hoe makkelijk we labels op dingen plakken.

Iedere zondagmorgen komt er een nieuwe aflevering uit. U kunt deze beluisteren op Spotify, Apple Podcast en Google Podcast. De afleveringen zijn eveneens te bekijken op YouTube, Instagram en onze site.

[PODCASTOFHOPE.NL](https://www.podcastofhope.nl)

De MDT partners:

[JONGGELEERDISJONGGEDAAN.NL](https://www.jonggeleerdisjonggedaan.nl)

Streekgeschiedenis in een modern jasje

Liemers Museum heropent op 21 december in Turmac Cultuurfabriek

Van de redactie

ZEVENAAR – 21 december 2021, op de kop af veertig jaar na de geboorte in Havezate Mathena, heropent Kunstwerk! Liemers Museum de deuren op hemelsbreeds tweehonderd meter van zijn wieg in de Turmac Cultuurfabriek. Hoofd Ingrid Mens kan haar geluk niet op. "Mensen, ook onze meest trouwe fans, zullen verrast zijn."

Het vernieuwde Liemers Museum herbergt nog steeds de geschiedenis en schatten van de streek, maar daar houdt elke overeenkomst op. De omgeving, het historische gebouw en de moderne manier van presenteren maken van een bezoek een compleet andere beleving dan voorheen aan de Kerkstraat 27. Daar was het museum na 2008 neergestreken. Tijdelijk, voor slechts vier jaar, was de bedoeling. Dat werden er uiteindelijk tien. "Na vier jaar was eigenlijk al bekend dat we deze kant op zouden gaan," blikt Ingrid Mens terug. Met het ene been nog aan de ene kant en de andere aan de overkant van de straat, was het voor haar soms moeilijk om visie en richting te geven aan de toekomst van het museum. "Je bent dan vooral bezig met de bedrijfsprocessen en niet met de inhoud. Dat veranderde toen we het fusieproces gingen om tot één stichting culturele voorzieningen te komen: Kunstwerk! We zijn dat proces ingegaan vanuit de inhoud. Vanaf het begin zagen we de ontwikkelkansen voor de toekomst." Lachend: "Ik ben met de inhoud begonnen en ik eindig met de inhoud."

Beleeffunctie

De wensen en interesses van het publiek staan centraal in het vernieuwde Liemers Museum. De bewaarfunctie, het oorspronkelijke doel, is naar de achtergrond verdwenen en heeft ruimte gemaakt voor de beleeffunctie. "En dat terwijl we met 340 m2 zelfs iets minder ruimte hebben dan voorheen." Uitgangspunt is niet de Nederlandse geschiedenis; de Liemerse hoogtepunten vormen de basis, daaraan wordt de vaderlandse historie gekoppeld. Precies andersom dus. In de zoektocht naar het op een moderne manier ten-

"Ik vind het geweldig dat we in een omgeving zitten met heel veel dynamiek"

toonstellen in een historisch gebouw werd de hulp ingeroepen van ruimtelijk vormgever Opera Concept & Design uit Amsterdam. Ingrid Mens: "We zochten een organisatie met veel ervaring die ons bij de hand kon nemen zonder het proces van ons over te nemen. We kijken altijd eerst in onze eigen omgeving, maar moesten al snel verder kijken. Wij waren zo gewend aan kamers en lage ruimtes, nu hadden we één grotere ruimte. Dat bood ons mogelijkheden, maar de vraag is hoe je dat dan doet. Dit bureau had zeer veel ervaring met het inrichten van grote musea. Vanaf het eerste gesprek was er sprake van een mooie wisselwerking."

Entresol

De in het oog springende entresol kwam uit de koker van het ontwerpbureau. De podiumtrap, die begane vloer en de verdieping verbindt, biedt plekken aan bijvoorbeeld groepen scholieren om even te chillen. Links na de

ingang is op de muur de presentatie 'Dit is de Liemers' geprojecteerd, 2,5 bij 3 meter groot. Rechts hangen verschillende geschilderde portretten van beroemde streekgenoten. "Allesmaal toeschouwers van hun tijd net zoals wij toeschouwers in onze tijd zijn."

Streekgenoten

Wie na de animatie doorloopt maakt een chronologische reis door de tijd. Niet op de traditionele manier in vitrines, maar veel beeldender en ruimtelijker in 3D. "We laten dingen zien in de context waarin ze gebruikt werden. Dat wisselen we af met filmpjes, fotomateriaal, audiofragmenten en animaties." Bij de totstandkoming van deze (audio)visuele middelen deed het Liemers Museum nadrukkelijk een beroep op streekgenoten. "Die kennen de Liemers. Ik hoef jou ook niet uit te leggen wat dit gebied zo bijzonder maakt. Dan heb je aan weinig woorden genoeg." Zo bedacht Zevenaar Michiel Claessen enkele animaties en

heeft Hans Hegman de oude plaatsnamen ingesproken bij een kaart. "Zijn stem is daar uitermate geschikt voor." Jan Verhagen speelde een voorname rol bij de selectie; Emiel Smit leverde een belangrijke bijdrage in de communicatie tussen beeld en tekst.

Zes eilanden

In het midden van het museum bevinden zich zes eilanden met een thema: natuurhistorie, wonen, de waterkraan en op de eerste verdieping verenigingen, bedrijvigheid en als vreemde eend in de bijt de Tweede Wereldoorlog. "Deze eilanden zijn variabel. In het eiland bedrijvigheid beginnen we bijvoorbeeld met de baksteenindustrie," legt Ingrid Mens uit. In de loop van volgend jaar komt er nog een speciaal eiland bij: Limes, dat sinds dit jaar tot Werelderfgoed behoort.

Drie mannen

Een mooi detail is dat het museum haar geschiedenis levend houdt door een eerbetoon aan de drie mannen van het eerste uur: oprichters Jot Akkermans, Ton Veltman en de eerste directeur Henny Visscher. In het halletje van de entree hangt een reliëf van Visscher; de kantoorruimte is vernoemd naar Ton Veltman en de depotruimte naar Jot Akkermans. Ingrid Mens: "Er zijn daarna nog wel meer personen geweest die een belangrijke rol hebben gespeeld, maar deze drie hebben de basis van dit prachtige museum gelegd." Trots overheerst. Niet alleen op de inrichting van het Liemers Museum en de collectie. "Ik vind het geweldig dat we in een omgeving zitten met heel veel dynamiek en een breed cultureel aanbod van goede kwaliteit. In ons oude pand kreeg je een kopje koffie. Dat was best gezellig, maar hier hebben we een volwaardige horecavoorziening. Er gebeurt hier van alles. Je kunt een film pakken, een goed boek lezen, een cursus volgen. Een modern streekmuseum bezoeken, mensen zullen zich hier welkom voelen. De samenwerking tussen alle partijen heeft tot iets geweldigs geleid."

"Mensen zullen verrast zijn"

A group of six young women sitting on a bench, smiling and giving thumbs up. They are in a bright, modern indoor setting with large windows in the background.

VOOR IN DE AGENDA:
OPEN DAG
LIEMERS COLLEGE
22 JANUARI 2022

GEWOON BIJZONDER

Je gaat het liefst naar een school waar je je veilig voelt. Waar je vrienden maakt, leuke docenten hebt en waar je goed les krijgt. Net als alle andere scholen, is het Liemers College gewoon een goede school. Maar wij bieden jou wel bijzondere dingen, van Peer2Peer tot coaches. Van toffe projecten tot gave excursies.

Wil jij zelf ervaren hoe het op het Liemers College is? Bezoek dan op 22 januari onze open dag! Via de website en jouw basisschool houden we je op de hoogte over de open dag.

Kun je niet wachten tot de open dag? Speel dan alvast het Liemers College Spel!*

**De spellen zijn uitgedeeld tijdens Kom ervaren. Was jij er niet bij en heb je nu geen spel? Stuur dan een mailtje naar info@liemerscollege.nl.*

LOCATIE LANDEWEER

LOCATIE DIDAM

LOCATIE ZONEGGE

LOCATIE HEERENMÄTEN

LIEMERS AGORA

GEWOON BIJZONDER WWW.LIEMERSCOLLEGE.NL